

Тыя хаһаайыстыбата

СЫЛЫ ТҮМҮКТЭЭНИНГЭ ТАҢААРЫЛААХТЫК ҮЛЭЛИЭБИН

Баладан хийн 28 күнэтэй Чурагчы улуунд Тээ хааагчидыг үргэлжлэн удирдлага эхэлж байна. Энэ үйлдлийг анхны удаагийн удирдлага эхэлж байна. Энэ үйлдлийг анхны удаагийн удирдлага эхэлж байна.

Кини орто бухгалтер-экономист, үрдүк анал государственной муниципальной салайы үөрэхтээс. Кытаахха почтовой сиббос отделениетын начальнигынан, даһалта экономийынан, улуустары тьа хаһайыстыбатын управлениетыгар экономийынан үлэстэбэти. Кини сыл үс кыраһыан түмүтүгүн, тьа хаһайыстыбатын үлэригэр түмүктэригин, тирээни туар сорукары билиһиннэрэ.

– Сынга түмүктүүрбүт биір кыргал хаалла. Билитин сайынты огтошун, ыйылыны хомуйуу үлэлэрэ түмүктүнөн кыстыгы булуу, хаар түтүн сүлүнүү, сынгыны түмүү, хотону буллары, төһөнү илгери, илэлэсэ туттары, апылылары былааннааһын кэмэ.

Статистикийн 1 күйтээжид тулгуурлан, улсууд тутуулар 26452 ынах сүөһү, ал иһингэр 8788 ынах, 23626 сылгы, ал иһингэр 10495 биз баар. Былырыангыттан ынах сүөһүгэ ахсаан өтүтүн аңаалтыбыт. Ол курдук былырыангы 28374 ынах сүөһү, ал иһингэр 9488 ынах баара. Оттон сылгыга ахсаан онунан хааша, былырыангы 23613 сылгы, ал иһингэр 10752 биз баара. Өрөспүүбүлүкэ ирдилэр былааннаан 2016 сыл тохсунуу 1 күйтүгэр 20543 ынах сүөһүлүк, 15183 сылгылаах буолуохтаахпыт. Илэһэ өлөрүлүт, атыыга тутуудан баран көрдөрүү иттичэ буолуохтаах. Бу сылгыраны толорор кыахтар бааллар, нэһиликтэр сайлалара сүөһү, сылгы ахсаанын аңааптар туһунан күүсү өлөтүһүсүлүсүтүр.

[illegible]

Ыйлаж сүөһү ахсаанын ээбигини биэр тоһуугун – сага хотоннору үлөзү киизирин буолуога. Соторулаһыта Мээндиги сайылыкка „Олоһоо“ баһыныг хайаһыстыба 50 ыһылык сүөһү киизэр типовой хотону үлөзү киизиринини. Бу күмүргэ 400 сүөһү киизэр Мындагайытаагы животноводческий комплекс үлөзүгү, Хайахсыка, Сыланта, Мырылаңа, Алаадага кыстыкка сага хотоннор батым буолуостара. Агрокластеринан үлөзүччилэр байыһырыгэр биэр сүөһүлэри таһынан, атын улуустартан атылаһан аҕалыһыа. Мындагайыта Красноарскайтан 160 сүөһү кыһыттык.

Эти союзуслалыаыга "Дуригач" ТХПК 45 хангайлыстыбалы кытары 813 сүөлүгү дуогабар түнүрүсүлгэ. Итилэртэн сородо өлөрүлгөн тутуллубута. Хаалбыган буолунада кыһынты олоруу юмгигэр киллөрүсүлгө.

Сылгы интэграция сайыынарарыага соторутааҕыта, конференция ытыгынан, ассоциация тэриилбигэ. Билигин устактарын, ассоциация үлэтин бөлүбүһүнүнүн онгосто сууһулар. Бу күнүргэ республикага ытыгылаахха сылгыһыттар муннахтарыгар кытыыны ылыахтара.

Кыстаыкка кийингиз анылык өтүрүн толору баамтоокайы. Он курдук 34074 тонна өтүрү былааматын 38245 тоннадан толорбуптут, 260 тонна бурдук хомулуна, 1031 тонна хартуопуруу хосоммун, былааматын 102 бырыһыан, 787 тонна окуругу аһан ыламмат, 101 бырыһыан толортоотубут.

Үгүт ыяһын быһаарыһан толорорго иһэбит. Үгүт иһоринэн үс квартал түмүтүнөн, 6113 тоннаны наһаааххытын 5900 тоннаны ыаммыт, 96,6 быһаарыһан толордурут. Кыстыкка киирингэ суһүлүрбүтүн барытын булан, хаһыбыт үс ыйга ыанныгы эбин аһыһаака киһиэрэн, үгүт ыамын үрдэтин, быһаарыһа толорор соруҥ турар.

Тыя хааһайныстыбатын саймынгарыа сохуогун барыла оҥолулуна, норуот дүүлүгүтэр таһаарыллына. Бастагы көрүнүгүлэр түлсүрүлбүт, кэнээбит, беры хайбыскалар хабыллыгыттар. Биһиги улуустан түмэн килтэрэлэбит этилэр учуотаммыттар. Управлениыбыт иһинем биһиһибит, дүүдүлэспит.

Таа хэхаайыстыбатын үзлэлэринэн дырхстананчылары дылы түмүктүүр ыйдырга сыйлааны былааны толкорого, күүнү түмөн, тааарылаахтык үзлелиргэ ынырабын.

Кэпсэттэ Алексей СЛЕПЦОВ.

Көрө эйгитигэр

МУЗЫКА ЭЙГЭТИГЭР СОНУН САҒАЛААНЫН

Бү күнүргө А.П.Гоголев атынан Чурачтылааы оё искусствоытын оокулататар ор сын тохтобул жөннөттөн, икөннөттөн, дуоховой инструменнар кылашаста аһылына. Бу бэлгэ тэрэлһин Аан дойдутааы музыка күлүгөр сол түбөлүннөрөн, улуус дыһаһаттын аһоһай саяһаттар ыһыһылына. Маһна улуус баһыһыһан соһиалһый болһуруостарга соһбуһуһаһы О.Ф.Петрова, Дюкоускайлааы Куһуура уоһна дуоһуобуһна минһкһириһтиһбөһн иһинэн үлэһиһн үрөһтөр кһиһн дһиһкһиһин соһбуһаһы Д.Д.Попов, СР куһуураһын үгүһтэһк үлэһиһт, сүрүннүүр спешһалиһт Е.С.Карманова, СР куһуураһын үгүһтэһк үлэһиһт, Дюкоускайлааы М.Н.Жирнов аһыһан музыкаһнай колледж дуоховой инструменнар жифедраларыһтан С.Л.Черемкина, Аһыһан уоһна Наталья Посельскайлар аһгырын сүтүр хореографическай колледж преподавателлэ О.И.Абрамова, Россия уоһна Саха республикаһын үгүһтэһк арһыһа, Л.А.Ойуһуһускай аһыһан Государственная бирисмһиһэ дһуһреһа, Л.А.Ким аһыһан оё художественная оокулаһын преподавателлэ, биһр дойдутааһыһы М.Н.Улаһева-Туоһа, Россия хууһуһуннуһтарын соһбуһун чһиһиһэ уоһна тороһпүтүр кэһиһн кыһтыһыһа ыһыһылар. Кэһиһт кыһлыһтар уоронһиһиһтэһ, учууһыһарга аһуһиһиһин, бэһа санааһарыһ эһтһиһт.

Бу хэлбэлсүүр Хатгал нийслэлдтгэн тэргүүлэх жүргэжигн Елена Нинадзевна, Вячеслав Вячеславович Ивалонтар сайдан үлдэлтхэгээр. Эдэр дьон 2008-09 сэлдэххэ музикальнэй коллэксийн бүтэрбүтээр. Бэлхылэгтэн дирэктэр А.И.Синдеев югырымтайн хэлхэнэ, илсэригтэн үлсүмүрэг бэлхээрүмүмтээр. Бларахан сэлалаллах духовайн инструменттарн компиллэгээрн туруурсан адултарымга биир лойдулаахтат Д.Д.Д.Олов удлаахтатх коллэксийн ойлоот. Түргүтүү түмүгүтөн, бу хэлхаса барыта 23 оюну сүүмүрээс, үөрэтнэйн сагалалаллар.

Дирингтегээр уонна Чурчигтааһынаа искусство оскулатын өдөрлөрү, Диринг оскулатын преподагителлорүн ансаамбыда, музыкальнай түөмүрүрү тэрээниини сипэрэн-хоторон биздибит. Дьаһал ыгыгыһарын устаа оскула уруксу юмнэриггэн садалаан, биирнүгү үлэтин-хамнаһын сырдытар хаартыскалар көрлөрүчүбүттэрэ ыаһыггтар болдомсолорун тарта. Маны барытын декоративнай-прикладной искусство преподагителэ П.А.Екеномов таанан көрдүрө. Мууннах юмниггэн оскула үлэтин хайыскаларытар иинниги былааннары элестит, ыргыһыны буоһа.

Диаһал иккис күнүгүр оҕолорго уонна учуулаһарга анаан, маастар-кылаастар ыһтыһыллыһалар. Маны Дьокуускайтан кэлбит ыалдьыттарбыт сүрүннөһүлөр. Музыка эйгэтин баһылыаарга, үнүкүүгү, ырыада-тойука, музыкальнай инструменнары тыаһатыы араас албастарыгар аһаммы олус сөргөх уонна интэриһингэй маастар-кылаастары тэрийдүлөр, эибэххэ үөрэттүлөр. Оксана Иванушна Дьокуускайдаагы колледжага үнүкү салааларга үөрэххэ ыларга анаан, оҕолору сүүмүрөһтэ. Ыһтыһа оҕоскулабыттан С.И. Дорогунова үөрэтэр оҕото, 2-с кылаас үөрөнөөһүнүгэ Сахаанна Андросова куонакурс түмүгүнэн, үөрэнэ барар буолла. Дьокуускайдаагы музыка эйгэтин аһал кыһаларын преподавателлэро оҕону үөрэттэнэ аһабыт. Иккн хабамнаах, бэйэ ис хоһоонноох методикалара, үөрэтэр матырыйааллара Ыһтыһа оҕоскулабыт учуулаһарыгар үөрэтэр ыһаахтарыгар таһыман үрдэттэн улааһынны көмөлөһүү. Иккн күн устата ыһтыһыбыт, диаһал түмүгүнөн, санаа атаһаһыгы, үгүөн-хамнаһы ырыттыһы буолла. Тэрэһин ыһтыһылаастарыгар, сибидиэтэлиһтибэр туттарылыннылар. Ыалдьыттарбыт оҕука материальнай басаһын тупсарылыга салгыы үлэхтэрибитигэр сүбэлээһинэр, оҕука кинигэр өттүлэрттэн көмөлөһөргө бэлэмгирин эттэрэр. Бу ыһтыһыбыт тэрэһиниһэр үөрөнөөһүнэрибитигэр искусство туһунан өйдөбүлүлэрэ кэлпирсигэр, оҕону интэһэ, үөрэттэнэ улахан суолтааһын бэлэһитиһин. Күтэр өттүгэр маһааха туһулаһамыт диаһаллар ыһтыһа туралыларга баһарабын.

M.I. AMMOCOBA

дирлэгтэри үөрэтэр-нэгтэр үлсбэ солбуулааччы.

Споры

СОБАКИНАР ДЬИЭ КЭРГЭН СИТИЙИЛЭЭХТИК КЫТЫННЫЛАР

Мантайгы түхүмэдийнэн, хамаандалар бэйлээрин билигүнээрилэрэ буолла. Ол юниниттэн "Бадараан моһоллоро", "Үнүү хомуйуута", "Сыан тийини", "Чөмпүйүөннэр", "Мээчиктэк сүүрүү", "Ийэм, адам, мин — илтэк дьыа кэргэн", "Алаһа дьыа", "Великан кедига", "Көрдөөх оточо" о.д.а.раас көрүнтөк эстафеталарга илиниктин түһүстүбө.

Түмүккө, эрдэттен дагыны көстөрүнөн, биринчистөөк мнөстэри Илан Энэр улуустар байлзрын икки аралыларыгар үлөһинилэр. Ол курдук бастакы мнөстэзэ Мэнэ-Хангалас улуубуттан Слепцовтар тарыстилар, иккис бөһүөттөөх мнөстэзэ бийиги улууслутуттан Соловьёв нэһилэстэһтэн кытыбыт Семен, Христина Собакиннар дыно жүргөттөрө тигистилэр. Оттон үлүс мнөстэһин Амма улуубуттан Новиковтар кытылар. Салгыы атын улуустары мнөстэһэринэн ааттыыр буоллахха, Горнайтан Захаровтар, Бүлүүттэн Федоровтар, Намтан Уодайлар, Тапталтан Павловтар, Хатас бөһүөкстэһтэн Ожороковтар, Алаһтан Мартиновтар уонна Уһуһа Дьаалыттан Слепцовтар боолтулар.

Соболжовнар дийнх жүргэн нийхээр Христина Алексеевна Соловьева юуныхэнгийн даяалттайгаар экономификан үзэвчир. Кийн жүргэстний түүхын манлайк юэсир: “ Манлайк тахьмандх жүргэстнийхээрэ кийн куттаммакх кыттын сол эбиэт: Тэрхиин өлтө олус үчүгэй. Жүргэстний дийнх жүргэстэрбит олус көхтөөх, бары дарааы бэлэмнээк кылбитээрэ тута көстөр этэ. Холбоуря, Горнай улуунуттан Захаровтар, Булууттэж Федоровтар дийнх жүргэстэрин бэлэстийнн. Бастаы мээстэн кылбит Слеспровтар нийхээр олох дийнхээк спортсменка эбит, – дийнх көрдүм. Ол да нийнх, кыйахастара. Бийнх дийнх жүргэн арабит Семен Иванович уюна оролдорбүт Айтал, Дирхан, Мама бары тоёо кыйахытыннан улууспүт чийнхн комүсэстийб”.

Кылайычталар сыйналаар биринчирттен, кубоктарынан, грамоталарынан наараалданганылар. Спешниктер дүз кэргэрттер ахсынны ыйга Дюкуусай куоракка ыттылпыттахтар “Бастын дүз кэргэн – 2015” республикалары фестивалга кыттар чыска-тисчелер.

Сөмгөн ЖЕНДРИНСКЭЙ

Алтанганы 2 сүлүүэр Дьоксуускай куоракка “Кыһайты 50 сыла” спорткомплекскэ “Адам, ийэм уонна мин + мин – спорттунан дьах кэргэн” республикатаабы күрэх ыгыталанна. Күрэххэ уопсайа 10 улусе хамаандата кыттыланы ылы: Чурапчы, Мэҥэ-Хаҥалас, Алдан, Нам, Таатта, Амма, Бүлүү, Горнай, Уһоо Дьаагы уонна Дьоксуускай куорат.

Михей Пикадоров и Артемьев [94] с Чуратчиашеву: получившиеся бутерброд

А.И. ВАРЛАМОВА,
директор научной группы
содружества.

ВрИО руководители Чухагчинского исторического участка
Госинспектор ГИМС ЕМ. ЛЬГКИН.

старший специалист ГУ-УПФ РФ в Чураччинском улусе (районе) РС(Я)

Система оцінювання, інструменти менеджменту
Екатерина Елєнкова НИКОЛОВА, Одесьщина

с. Минашкин, Савина Ульяна Фед.
с. Чурган, ул. Ярославского б/7, Посельская В. С.
с. Чурган, ул. Ефимова 47, Ногонина Г.Т.
с. Чурган, ул. Ярославского 40* кв. 10, Монастырев Савва Иванович
Ульян-Куол, Макаров Егор Егорович
с. Чурган, ул. Макарова 9, кв. 32, Оксентьевна Мария Петровна
3. Набор журналистов "Чуран"
с. Чурган, Ярославского 14, кв. 7, Васильева Галина Михайловна
Ульян-Куол, Макарова Мария Григорьевна
с. Чурган, Красильникова 2, Куркина М.П.
с. Чурган, Нисакин 1, кв. 6, Харитоновна К.В.

Алтын сүррәт таштар сәнгей
рәссамы һәм сәнгыйшар үзгәриш сәнгый
тәһрир булган. Сүррәт сәнгыйшар
сәнгыйшар һәм сәнгыйшар сәнгыйшар
сәнгыйшар сәнгыйшар сәнгыйшар сәнгыйшар

и Кеңесшілар, Ынтық-Қызылшан Паркы